

**DREPTUL LA PROTECȚIA DATELOR PERSONALE. DREPTUL
LA VIAȚĂ PRIVATĂ. COMENTARII DE DREPT COMPARAT**

**THE RIGHT TO PERSONAL DATA PROTECTION. THE RIGHT
TO PRIVACY. A COMPARATIVE LAW APPROACH**

**SILVIA LUCIA CRISTEA¹
VIOREL BĂNULESCU²**

Rezumat: Prezentarea evoluției istorice a celor două drepturi permite evidențierea deosebirilor ce le diferențiază. O posibilă explicație primară consta în sursa de drept diferită a celor două, respectiv faptul că unul provine din sistemul de drept continental, pe când celălalt își are originea în sistemul anglo-saxon. Ceea ce vom încerca să demonstrăm prin acest articol este măsura în care evoluția paralelă a celor două drepturi, în România, poate fi privită ca o extindere a listei atributelor de identificare ale persoanei fizice sau ca o etapă intermediară către o reglementare a unei noi instituții juridice, suveranitatea numerică.

Cuvinte cheie: protecția datelor personale, dreptul la viață privată, suveranitate numerică

Abstract: Presenting the historical evolution of the two rights allows us to highlight the differences between them. A possible primary explanation is the different source of the two, namely that one derives from the continental law system, while the other stems from the Anglo-Saxon system. What we will try to demonstrate through this article is the extent to which the parallel evolution of the two rights in Romania can be regarded as an extension of the list of identifying attributes of the individual or as an intermediate step towards a new regulation legal institutions, namely numerical sovereignty.

Keywords: personal data protection, the right to privacy, numerical sovereignty

---

¹ Profesor univ. dr., Universitatea de Studii Economice din București, Departamentul de Drept și cercetător asociat la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române, email: silvia_drept@yahoo.com, Professor Ph. D. at the University of Economic Studies of Bucharest, Law Department and associate researcher at the Institute of Legal Research of the Romanian Academy.

² Doctorand Academia de Studii Economice, București/Phd student Academy of Economic Studies Bucharest, viorel_banulescu@yahoo.co.uk.

1. Evoluție istorică

Protecția datelor cu caracter personal (mai simplu, protecția datelor) a fost investită cu valoarea unui drept fundamental în UE odată cu adoptarea Cartei drepturilor fundamentale a UE (CDFUE), în 2000³.

Observăm că reglementarea celor două drepturi se face distinct, respectiv art. 8 din CDFUE protejează dreptul la protecția datelor, pe când art. 7 protejează dreptul la respectul vieții private⁴.

Uniunea Europeană a armonizat legile naționale din statele membre privind protecția datelor prin adoptarea Directivei 95/46/CE privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește protecția datelor și libera circulație a datelor personale⁵. Directiva a fost transpusă în legislația României prin Legea nr. 677/2001 a protecției persoanelor cu privire la prelucrarea datelor personale și libera circulație a datelor cu caracter personal⁶.

Directiva 95/46/CE a fost abrogată prin Regulamentul (UE) nr. 679/2016 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date⁷, care se aplică începând cu data de 25 mai 2018.

De remarcat faptul că art. 26 din Constituția României asigură respectarea dreptului la viață intimă, familială și privată (fără să stabilească elementele acestora, notă S.Ș), iar art. 48¹ conține reguli referitoare la familie, căsătorie și protecția copiilor din afara căsătoriei, iar inviolabilitatea domiciliului și secretul corespondenței sunt reglementate în art. 27 și 28 din Constituție⁸.

2. Conținutul dreptului la viață privată

---

³ CDFUE a fost proclamată de Comisia Europeană, de către Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene ca urmare a Consiliului European de la Nisa din 7 decembrie 2000, intrând în vigoare la data de 1 decembrie 2009 (dată la care își produce efectele Tratatul de la Lisabona).

⁴ În acest sens, a se vedea G. Zanfir, *Protecția datelor personale. Drepturile persoanei vizate*, Editura C.H. Beck, București, 2015, p. 6.

⁵ Directiva 95/46/CE este publicată în J.O.L 281 din 23 noiembrie 1995, ediție specială în limba română, capitolul 13, volum 17, pp. 10-29.

⁶ Publicată în M. Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001.

⁷ Publicat în J.O. L 119 din 4 mai 2016, pp. 1-88.

⁸ În acest sens, a se vedea S. Șandru, *Protecția datelor personale și viața privată*, Editura Hamangiu, București, 2016, p. 76.

Potrivit jurisprudenței C.E.D.O sunt subsumate dreptului la viață privată mai multe drepturi, respectiv: dreptul la viața privată personală, dreptul la viață privată socială, dreptul la un mediu înconjurător sănătos, dreptul la viață familială, dreptul la corespondență, dreptul la domiciliu⁹.

În doctrina juridică franceză un autor¹⁰ a identificat șase elemente esențiale: libertatea domiciliului, dreptul la secret, dreptul la inviolabilitatea corespondenței, dreptul la protecția informațiilor nominative, dreptul la o viață familială normală, dreptul la viață sexuală. Alt autor francez¹¹ consideră că jurisprudența franceză a tranșat distincția dintre dreptul la viața privată și dreptul la viața familială.

Concepția este reluată și în dreptul german în care dreptul la viața privată se regăsește în dispozițiile art. 1-2, dar și în art. 10 și 13 din Constituția federală a Republicii Germania, pe când dreptul la viața familială este cuprins în art. 6 din Constituție, care cuprinde dispoziții privind căsătoria, familia și copii¹².

3. Distincția dintre conținutul dreptului la viață privată și conținutul dreptului la protecția datelor

Gomes de Andrade a identificat ca principală diferență dintre cele două drepturi faptul că în timp ce dreptul la viață privată este un drept substanțial, dreptul la protecția datelor este un drept procedural, afirmând că: „Drepturile substanțiale sunt create pentru a asigura protecția și promovarea intereselor pe care persoanele și societatea le consideră important a fi protejate și afirmate. Drepturile procedurale operează la un alt nivel, stabilind regulile, metodele și condițiile prin care drepturile substanțiale sunt efectiv aplicate și protejate”¹³.

Conceptul de protecția datelor personale este legat de revoluția tehnologică din anii 1960-1970, definiția pe care Alan Westin a dat-o, în anul 1967, conceptului de privacy în cartea „Privacy and Freedom” este

---

⁹ Idem, p. 74.

¹⁰ G. Lebreton, *Libertes publiques et droit de l homme*, Editura Armand Colin, Paris, 1999, p. 287 și urm.

¹¹ L. Burgorgue-Larsen, în F. Sudre (coord.), *L apprehension constitutionnelle de la vie privee en Europe*, Editura Bruylant, Bruxelles, 2005, p. 10.

¹² În acest sens, a se vedea S. Șandru, *op.cit.*, p. 75.

¹³ N. N. Gomes de Andrade, *Olivion, the right to be different from oneself. Reproposing the right to be forgotten*, Monograph of the VII International Conference on Internet, Law & Politics, Net Neutrality and other challenges for the future of the Internet, p. 125.

valabilă și pentru protecția datelor, respectiv *informational privacy* (intimitatea informației) fiind definită ca: dreptul persoanelor fizice, a grupurilor sau instituțiilor de a decide singuri/singure când, cum și în ce măsură informațiile care îi/le privesc pot fi comunicate altora. Tot în aceea perioadă, *informational privacy* era admis pe cale pretoriană, în cazul Whalen v. Roe (429 U.S. 598-1977), caz în care Curtea Supremă a S.U.A. s-a pronunțat, pentru prima oară, cu privire la legalitatea colectării, stocării și diseminării informațiilor din baze de date publice¹⁴.

În lucrarea sa din 1992¹⁵, C.J. Bennett explica faptul că în sistemul anglo-saxon, protecția datelor personale este „mai tehnică și ezoterică”, motiv pentru care s-a preferat termenul de „intimitate” (*privacy*) pentru a oferi acces tuturor cetățenilor la norme care au același scop și funcții precum legile din Europa continentală cu privire la protecția datelor¹⁶.

4. În loc de concluzie: De ce este necesară analiza distincției dintre cele două drepturi?

Fără a avea pretenția de a epuiza explicațiile privind necesitatea distincției dintre cele două drepturi propuse spre analiză, remarcăm faptul că apariția dreptului la protecția datelor este legată de încercarea de a menține un echilibru între interesele individului și necesitatea liberei circulații a informației¹⁷. Considerăm că protecția datelor reprezintă o ingerință a dreptului public în sfera dreptului privat și că, tot astfel cum protecția socială tinde să-și dobândească independența față de dreptul din care provine, respectiv dreptul muncii, tot astfel și protecția datelor își dobândește încet, dar sigur, autonomia față de dreptul la viață privată, desprinzându-se chiar de sfera dreptului privat și migrând către dreptul public¹⁸.

---

¹⁴ În acest sens, S. Șandru, *op.cit.*, p. 88.

¹⁵ C.J. Bennett, *Regulating Privacy. Data Protection and Public Policy in Europe and the United States*, Editura Cornell University Press, 1992, p. 13.

¹⁶ În acest sens, a se vedea G. Zanfir, *op.cit.*, p. 12.

¹⁷ A se vedea, A. Pascal, *La protection des données personnelles: Aspects de droit privé français*, în *Revue internationale de droit comparé*. Vol. 39 N°3, Juillet-septembre 1987. pp. 609-626, și [Online] la https://www.persee.fr/doc/ridc_0035-3337_1987_num_39_3_2729, accesat 26.10.2018.

¹⁸ Aceasta în ciuda faptului că, în mod paradoxal, granițele aplicării datelor personale erau stabilite, la începuturile reglementării materiei, de sfera activității publice a persoanei, sau, mai concret, de activitatea sa profesională, care excede sferei datelor personale. Pentru detalii, a se vedea S. Nerbonne, *Le Groupe de l'article 29 est-il en mesure de s'imposer comme le régulateur des régulateurs par ses prises de position?*, în *La régulation des données personnelles*, LEGICOM, n° 42 – 2009/1, pp. 37-46, dar și I. Coulibaly, *La protection des*

La întrebarea căror persoane li se adresează legislația în materie, Regulamentul 679/2016 răspunde astfel: datelor persoanei fizice. Chiar dacă de partea cealaltă a baricadei pot fi implicate persoane fizice, juridice, instituții, autorități etc., în măsura în care ar încălca obligațiile de protecția datelor¹⁹, reglementarea europeană asigură securitatea datelor în ipoteza în care cel păgubit este exclusiv o persoană fizică.

Iată, așadar, un nou argument pentru care protecția datelor este legată de dreptul la viață privată, constând în acela că numai persoana fizică poate fi titulară a dreptului la viață privată. Deci doar ea poate fi și subiectul protecției datelor²⁰.

În ceea ce privește sfera de cuprindere a noțiunii date personale, ne limităm a observa, analizând doar modelul francez, că la început era vorba exclusiv de atingerile aduse numelui persoanei, de unde și denumirea de date nominative (expresia de „*donnée nominative*” fiind utilizată de Legea nr. 78-17 din 6 ianuarie 1978 referitoare la prelucrările de date, informatică și libertăți individuale²¹). Prin modificarea adusă reglementării în 2004, obiectul protecției a fost extins la „datele cu caracter personal”²².

O nouă sintagmă în evoluția actuală a Internetului, numită „suveranitate numerică”²³ privește cyber spațiul ca un teritoriu beneficiind

---

données personnelles dans le domaine de la recherche scientifique, thèse de droit (nepublicată) dirigée par M. le professeur Etienne Vergès, pregătită în cadrul Centre de Recherches Juridiques (CRJ), dans l'Ecole Doctorale Sciences Juridiques (460), Université de Grenoble, 2011, p. 11.

¹⁹ Interesant este că Regulamentul 679/2016 instituie o sancțiune pecuniară care pornește de la 20 milioane Euro, când persoana culpabilă este o persoană fizică, dar ajunge la 4% din cifra de afaceri (obținută în anul precedent pagubei produse), când se aplică unei persoane juridice.

²⁰ Deși personal înclin pentru extinderea dreptului la protecția datelor și la persoana juridică.

²¹ Modificată de Legea nr. 2004-801 din 6 august 2004 privind protecția persoanelor fizice relativ la tratamentul datelor cu caracter personal, J.O. din 7 august 2004.

²² Cu toate că, chiar înainte de modificarea reglementării, existau opinii doctrinare ce solicitau extinderea sferei de cuprindere, chiar și Comisia națională de informatică și libertăți (CNIL) exprimându-se în același sens. Pentru detalii, a se vedea F. Mollo, *Les notions de données directement nominatives et indirectement nominatives*, în *Les sciences sociales et leurs données*, Rapport au Ministre de l'Education Nationale, R.Silberman, juin 1999, Annexes juridiques, p. 181, dar și P.-Y. Marot, *Les données et informations à caractère personnel. Essai sur la notion et ses fonctions*, Thèse de droit (nepublicată), sous la direction de M. Fabre-Magnan, J. Danet, Université de Nantes, 14 décembre 2007, p. 71.

²³ Pentru acest concept, a se vedea P.-Y. Quiviger, *L'approche philosophique du concept émergent de Souveraineté numérique*, Nice, și [Online] la <http://unspod.unice.fr/video/4315-colloque-7-octobre-2016-la-souverainete-numerique-le-concept-les-enjeux/>, accesat 26.10.2018.

de o libertate deplină, necenzurată de nicio suveranitate națională, nesupusă vreunei autorități statale²⁴, după modelul lui Hugo Grotius, care, în anul 1609, promova pentru prima oară ideea mării internaționale ca teritoriu liber în lucrarea sa „*De la liberté des mers*”, afirmând că marea este un teritoriu internațional exclus de la orice reglementare juridică, care se află la dispoziția tuturor națiunilor („*La mer est un «territoire international libre de droit, d’usage et de circulation pour toutes les nations»*”²⁵). În realitate, sub aparența lipsei reglementării se ascunde monopolul unei singure puteri²⁶.

Un alt aspect pe care-l reflectă sintagma „suveranitate numerică” ține exclusiv de domeniul dreptului și corespunde, pe de o parte, tendinței actuale a utilizatorilor de Internet de a eluda reglementările naționale, dar și reflectând, pe de altă parte, transformările pe care dreptul european al contractelor le-a suferit sub influența dreptului anglo-saxon.

Întrebarea retorică la care urmează să răspundem fiecare în parte ar putea fi: „Regulamentul 679/2016, ca reglementare ce încearcă să corespundă evoluției protecției datelor personale constituie sau nu o formă de expresie a suveranității numerice?”.

---

²⁴ Potrivit opiniei lui John Perry Barlow, formulate în lucrarea *La declaration d’indépendance du cyberspace* în *Libres enfants du savoir numérique*, Hors collection, Paris, Editions de l’Éclat, 2000, 47-54, DOI: 10.3917/ecla.blond.2000.01.0047, p. 50: „*Gouvernements du monde industriel, vous géants fatigués de chair et d’acier, je viens du Cyberspace, le nouveau domicile de l’esprit. Au nom du futur, je vous demande à vous du passé de nous laisser tranquilles. Vous n’êtes pas les bienvenus parmi nous. Vous n’avez pas de souveraineté où nous nous rassemblons*”.

²⁵ În acest sens, a se vedea A. Cattaruzza, *La «Balkanisation du cyberspace» Débat et perspectives stratégiques, Droits et souveraineté numérique en Europe*, Bruxelles, Bruylant, 2016, p. 117.

²⁶ Asupra comentariilor privind expansiunea SUA în spațiul cibernetic, a se vedea P. Bellanger, *La souveraineté numérique*, Paris, Stock, 2014, p. 17.